

Instruks for registranter i Barkbilleovervåkingen

*Takket være registrantene i en rekke kommuner kan Nibio videreføre overvåkingen av populasjonene til stor granbarkbille (*Ips typographus*) slik det har vært gjort siden 1979. Overvåkingen er hjemlet i norsk lov og er en støttetjeneste for skogforvaltningen i Norge.*

Registrantenes oppgaver er summert i 8 punkter og utdypet i teksten nedenfor:

- (1) Ta i bruk din registrering som bruker for adgang til online-datainnlegging (epost)
- (2) Oppdater informasjon i skjema for fellelokalitet (under «Rediger fellelokalitet»)
- (3) Monter feromonfeller i lokalitet(ene) innen 20. april
- (4) Tøm fellene 4 ganger, dvs. på mandag eller tirsdag i hhv. ukene 21, 24, 28 og 33
- (5) Tell opp billene fra hver tømning og legg inn online innen onsdag samme uke.
- (6) Rigg ned feller ved siste tømning og ta godt vare på feller til neste års bruk
- (7) Registrer felledeler som må fornyes før neste sesong (sammen med billettall siste tømning)
- (8) Beskriv hva som er observert av barkbille-angrep ved slutten av sesongen

(1) Ta i bruk din registrering som bruker for adgang til online-datainnlegging (epost)

Etter at Barkbillefylkeskontakt og Nibio har sørget for registrering av deg som registrant, vil du motta en epost for å slutføre registrering av din adgang til innleggingsportalen for barkbilledata. Dette bør skje i god tid før fellesesongen starter. Finner du ikke eposten, så sjekk om den kan ha havnet blant spam-epost. Mottas ikke slik epost, eller har du tekniske problemer, kontakt Nibio v/Tor-Einar Skog (tor-einar.skog@nibio.no, tel. 91303819).

(2) Oppdater informasjon i skjema for fellelokalitet

Etter innlogging, går du til «Rediger fellelokalitet». Her skal du plassere lokaliteten på kartet så nøyaktig som mulig ved å plassere markør og klikke på kartet (lokaliteten kan allerede ha en plassering, men du skal nå plassere den riktig). Hvis du har målt koordinater nøyaktig med GPS, kan du også skrive inn koordinatene. Trykk da på feltet «Skriv inn posisjon manuelt» under kartet. Her angir du først hva slags koordinater det er, og skriver så inn koordinater for lengde og bredde. Når koordinater er på plass (uansett metode), vil nå også flere felter i skjemaet genereres automatisk, slik som Høyde over havet, Fylkesnr, Fylkesnavn, Kommunenumr, Kommunnavn. Etter dette skal alle øvrige felt med stjerne må fylles inn. Dato oppmontering er satt til 20.04. Om fellene monteres før 20.04, kan du likevel la datoen 20.04 stå. Skjer montering senere enn 20.04, så fyll inn riktig dato og kommenter nederst i skjemaet årsaken til forsinkelsen.

(3) Monter feromonfeller i lokalitet(ene) innen 20. april

Husk at alle feller må være av typen BEKA (=Nove, se bildet) og feromon av typen Ipslure (=Norlure; tilsendt fra Nibio).

Fellestedet er en hogstflate på minst 2 dekar hvor det høst/vintersesongen før denne sommersesongen ble avvirket gran. Nytt fellested bør ligge nær fjorårets fellested, og på tilnærmet samme skogtype. På fellestedet plasseres én felle i hvert av hjørnene på en firkant på ca. 3 x 3 m.

Fellene plasseres i det ferske hogstavfallet – minst 20 m fra skogkant. På hvert fellested skal det være **4 feller** og må være av typen **BEKA** (=Nove, se bildet). Gamle fellemodeller (M79 eller M80) skal ikke brukes.

Fellene skal enten ha **gult klips** av plast eller «murplugg» som fester fella til jordspydet. Fellene må lades med dispensere **i god tid før barkbillene begynner å fly**. I lavlandet og i snøfattige strøk sørpå vil det si **før 20. april**. Der vær og føre vanskeliggjør utsetting av fellene før

20. april, godtas senere utsetting, men ikke senere enn 1. mai (skriv inn justert dato og kommenter dette nederst i skjemaet, om aktuelt).

Feromondispenserne skal henge $\frac{3}{4}$ ned i røret på fellen. Pass på følgende:

- ✓ Dispenserne skal være av typen "Ipslure" (= "Norlure"). De **må være ferske**, dvs. de må komme fra en original pakke som ikke har vært åpnet.
- ✓ Det må **ikke rives hull i plastposen** med dispenserlappen – da forsvinner duften raskt!
- ✓ Dispenserne **skal ikke byttes** i løpet av sesongen.

(4) Tøm fellene 4 ganger, dvs. på mandag eller tirsdag i hhv. ukene 21, 24, 28 og 33
Overvåkingen er basert på at det tømmes for hver av de fire periodene.

Behandling av fangsten. Ved tømningen legges fangsten fra hver enkelt felle i *separate plastposer*, som merkes med dato. Posene puttes snarest mulig i en fryseboks, så billene dør. **OBS! - billene gnager seg ut av posen ved vanlige temperaturer!** Er fangsten liten, kan billene telles, men ved større fangster beregnes antallet utfra volumet (1 dl tilsvarer 5.000 biller). Målebeger er vedlagt.

Ta med **kniv** slik at du kan sjekke nye angrep av stor granbarkbille og legge dette inn i skjemaet sammen med billetallene. Se instruksjon for å kjenne igjen angrep av stor granbarkbille [her](#).

(5) Tell opp billene fra hver tømning og legg inn online innen onsdag samme uke Det er viktig at billene fra hver tømmerunde telles opp og legges inn online så snart som mulig, senest onsdag i samme uke som tømning. På den måten oppnår vi en fortløpende kartvisning av barkbillenivået gjennom sesongen til nytte for skogforvaltningen.

- Logg inn på portalen for datainnlegging og gå til «Registrer data» for den lokaliteten det gjelder.
- Vær nøye med at antall biller legges inn for rett tømmerunde og ukenummer.
- Det legges inn ett tall for hver av de fire fellene bortover linjen for tømmerunden. Tallet kan enten være antall biller eller antall ml (volum målt med målebeger; omregning til antall biller skjer automatisk). Der det mangler data for en felle, skal det stå en «m» (=mangler data). Hvis fellen har fungert og det ikke er fanget biller, så skal det stå 0.
- **VIKTIG:** Det er et obligatorisk felt for å beskrive hva som er observert av nye angrep av stor granbarkbille (Ips typographus) ved fellestedet eller ellers i kommunen din.

NB: Der registranter trenger stedfortredere for noen av tømningene og datainnleggingene, er det ønskelig at det planlegges og organiseres i god tid på forhånd. De som er stedfortredere kan bruke samme innloggingsidentitet og passord som registranten for lokaliteten (fås fra registranten).

(6) Rigg ned feller ved siste tømning og ta godt vare på feller til neste års bruk

Ved innlegging av data for siste runde, innen onsdag samme uke, ber vi deg kvalitetssikre det som er lagt inn for hele sesongen. Data samlet for sesongen vil bli brukt i den årlige rapporten for barkbilleovervåkingen.

(7) Registrer informasjon om felledeler som må fornyes før neste sesong

Samtidig som du legger inn billetallene fra siste tømmerunde, er det obligatorisk å legge inn informasjon om felledeler som må fornyes før neste sesong. Dette gjøres nederst i samme skjema som billetallregistreringen. Om felledeler er defekte eller mangler nå etter endt sesong, setter du inn antall for de respektive felledelene som må fornyes, sammen med adresse for forsendelse av felledeler.

Trenger du utstyr av noe slag, så vennligst kontakt:

Tor Arne Justad tor-arne.justad@nibio.no, tlf. 926 51 898